

Handläggare
Annelie Sjöberg
08-508 25 008

Till
Socialnämnden
2020-02-18

Barnrättsperspektiv inom socialtjänsten

Rapport

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens rapport om barnrättsperspektivet inom socialtjänsten

Lena Lundström Stoltz
förvaltningschef

Gunilla Ekstrand
avdelningschef

Sammanfattning

Den 1 januari 2020 trädde lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) i kraft. För att stödja stadsdelsförvaltningarna i att uppfylla och göra barnrättsperspektivet levande inom socialtjänstens verksamheter påbörjade socialförvaltningen 2017 ett arbete med att ta fram ett stödmaterial och en plan för implementering. Arbetet har utgått från de uppdrag i budget 2017, 2018 och 2019 som har handlat om barnrättsperspektiv och barns rätt till delaktighet. I Stockholms stad finns sedan 2018 också *Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad* som är antaget av kommunfullmäktige. För att stödja stadsdelsförvaltningarna i att uppfylla och göra barnrättsperspektivet levande inom socialtjänstens verksamheter har socialförvaltningen tagit fram ett stödmaterial och en plan för implementering, såväl inom barn och unga som inom de verksamheter som i första hand möter vuxna och där barn påverkas indirekt. Arbetet har skett i samverkan med Stockholms stads barnombudsman. För att säkra fortsatt utveckling av barnrättsarbetet och att Stockholms stad uppfyller barnkonventionen behövs fortsatt stöd genom socialförvaltningens chefsnätverk och nätverket för barnrättssamordnare. Fortsatt kompetensutveckling är också en förutsättning. Även fortsättningsvis kommer årliga rapporter från barnrättssamordnare och återkoppling från chefsnätverken att inhämtas.

Bakgrund

Den 1 januari 2020 blev FN:s konvention om barnets rättigheter svensk lag. För att stödja stadsdelsförvaltningarna i att uppfylla och göra barnrättsperspektivet levande inom socialtjänstens verksamheter påbörjade socialförvaltningen 2017 ett arbete med att ta fram ett stödmaterial och en plan för implementering. Arbetet har utgått från de uppdrag i budget 2017, 2018 och 2019 som har handlat om barnrättsperspektiv och barns rätt till delaktighet. I Stockholms stad finns sedan 2018 också *Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad* som är antaget av kommunfullmäktige. Alla medarbetare ska ha kunskap om innehållet i programmet och verksamheterna ska jobba aktivt med frågorna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 12 februari 2020 och funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 13 februari 2020.

Ärendet

Den 1 januari 2020 blev FN:s konvention om barnets rättigheter svensk lag. Barnkonventionen är ett av de viktigaste verktygen för att säkerställa att barnets rättigheter tillgodoses. Av konventionen framgår att barn exempelvis har rätt till skydd mot våld, rätt till utbildning och rätt till social trygghet. Barnkonventionen fastslår att barn ska få uttrycka sin mening och bli lyssnade på, en rättighet som är central både för det enskilda barnet och för att skapa ett bättre samhälle och goda uppväxtvillkor för alla barn. En central princip är att det vid alla åtgärder som rör ett barn ska i första hand barnets bästa beaktas. Med barn menas i barnkonventionen och i den här rapporten alla människor under 18 år.

I Stockholms stad finns sedan 2018 ett program för barnets rättigheter och inflytande som är antaget av kommunfullmäktige. Det ska stödja alla stadens verksamheter i arbetet med att leva upp till FN:s barnkonvention.

För att stödja stadsdelsförvaltningarna i att uppfylla och göra barnrättsperspektivet levande inom socialtjänstens verksamheter påbörjade socialförvaltningen 2017 ett arbete med att ta fram ett stödmaterial och en plan för implementering, såväl inom barn och unga som inom de verksamheter som i första hand möter vuxna och där barn påverkas indirekt. Arbetet har skett i samverkan med Stockholms stads barnombudsman.

Inom ramen för uppdraget har ett stödmaterial för barnrättsperspektiv inom socialtjänsten tagits fram, som socialnämnden fattade beslut om i februari 2018. *Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad* har använts som utgångspunkt och stödmaterialet är tänkt som ett komplement till övriga dokument inom området. Det ska bidra till en förståelse för hur ett aktivt arbete med barnkonventionen kan genomföras inom socialtjänstens olika verksamhetsområden. Stödmaterialet har granskats av stadens juridiska avdelning samt av föreningen Maskrosbarn.

En organisation för implementering av barnkonventionen och stödmaterialet har också tagits fram. Den bygger på socialförvaltningens befintliga nätverk för stadsdelsförvaltningarnas enhetschefer och biträdande enhetschefer samt på det nyskapade nätverket för barnrättssamordnare. Varje stadsdelsförvaltning har haft möjlighet att utse en lokal barnrättssamordnare, vilket alla också har gjort, med ett övergripande och samordnande ansvar för implementeringen av barnrättsperspektiv inom alla delar av stadsdelsförvaltningens individ- och familjeomsorg samt enheterna för funktionsnedsättning.

Ett antal utbildningar, föreläsningar och workshops har genomförts med barnkonventionen och barnets rättigheter som tema.

Barnrättsperspektivet har lyfts och förtydligats i samtliga riktlinjer för socialtjänstens myndighetsutövning i samband med revideringar.

Som en del av arbetet med att säkerställa att socialtjänsten lever upp till kraven på barns rätt information har nätverket för barnrättssamordnare tagit fram informationsbroschyrer om barnets rättigheter i mötet med socialtjänsten.

Inom de enheter som arbetar med barn och unga har särskilt fokus lagts på de artiklar i barnkonventionen som rör barns rätt till inflytande, skydd mot våld, bästa möjliga hälsa, utbildning och att alla barn är lika mycket värda och att ingen får diskrimineras. Flera andra uppdrag i budget 2018 och 2019 har berört dessa frågor och genomförandet har i flera fall vävts ihop med barnrättsarbetet.

De enheter som främst arbetar med vuxna har i första hand fokuserat på metoder för barnkonsekvensanalyser och att beakta barnets bästa, men även barnets rätt till inflytande har varit ett viktigt tema.

Barnrättssamordnarna i samtliga stadsdelsförvaltningar tog under 2019 fram lokala implementeringsplaner. 12 stadsdelsförvaltningar har också lämnat in en kort rapport över sitt barnrättsarbete 2019 till socialförvaltningen och en sammanställning redovisas i rapporten. Fördjupade intervjuer har genomförts med tre av barnrättssamordnarna.

För att säkra fortsatt utveckling av barnrättsarbetet och att Stockholms stad uppfyller barnkonventionen behövs fortsatt stöd genom socialförvaltningens olika chefsnätverk och nätverket för barnrättssamordnare. Fortsatt kompetensutveckling är också en förutsättning, främst genom att de utbildningar och workshops som har genomförts löpande de senaste åren även kommer att fortsätta erbjudas framgent. Även fortsättningsvis kommer årliga rapporter från barnrättssamordnare och återkoppling från chefsnätverken att inhämtas.

Jämställdhetsanalys

Stödmaterialet för barnrättsperspektiv inom socialtjänsten och dess implementering riktar sig till både pojkar och flickor, mammor och pappor. I barnkonventionen tydliggörs i artikel 2 att alla barn är lika värda och att ingen får bli diskriminerad. I de barnchecklistor som tagits fram av stadens barnombudsman, och som också används i socialtjänstens stödmaterial, är kön en viktig aspekt. En viktig del i uppföljningen blir att följa upp och utvärdera eventuella skillnader i exempelvis rätten till inflytande beroende på kön. Förhoppningen är därför att arbetet med barnrättsperspektiv även ska stärka jämställdheten mellan flickor och pojkar.

Barnrättsperspektiv

Uppdragets syfte är att stärka barnets rättigheter och inflytande inom socialtjänsten. Målet är att alla barn som har kontakt med socialtjänsten ska få tillräckligt god information anpassad efter ålder och mognad, möjlighet till inflytande och inget barn ska diskrimineras. Barnets bästa ska alltid beaktas när barnet berörs av socialtjänstens insatser eller åtgärder. I bedömningen ska hänsyn tas till samtliga berörda rättigheter som barnet har enligt barnkonventionen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Socialförvaltningen föreslår att nämnden godkänner rapport om barnrättsperspektiv inom socialtjänsten.

Bilaga

Barnrättsperspektiv inom socialtjänsten – rapport.
Stödmaterial för barnrättsperspektiv inom socialtjänsten.